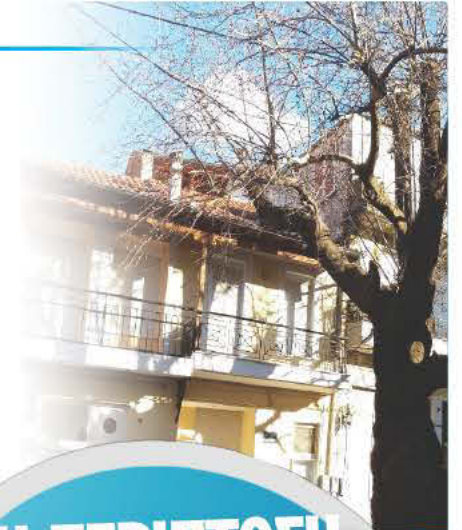




Η Β' Βουλγαρική Κατοχή στην Ανατ. Μακεδονία, 1916 - 18



Η ιστορική έρευνα της Βάσως Ευαγ. Μώραλη (Δημοσιογράφου, τ. Δικηγόρου) θα δημοσιευτεί σε 13 συνέχειες στον Κόσμο της Τετάρτης.



ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ», 10 ΟΚΤ. 1916 - ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΡΟΥΠΕΛ

(Πηγή: Ψηφιακό Αρχείο Εφημερίδων της Βουλής των Ελλήνων)

ΕΙΔΙΚΗ ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Η ιστορική αυτή Εισήγηση αφιερώνεται:

- στη μνήμη των μαρτύρων προγόνων μας της Ανατ. Μακεδονίας –και ιδίως στους προγόνους συγχωριανούς μου (Νικησιανιώτες και Νικησιανιώτισσες), που βρήκαν φρικτό θάνατο ή βασανίστηκαν από τους Βουλγάρους στις τρεις βουλγαρικές Κατοχές στον 20ό αιώνα, αλλά
- και στη μνήμη του ακάματου ερευνητή και συλλέκτη τεκμηρίων της Ιστορίας της Ανατ. Μακεδονίας αιμνήστου **Νικολάου Ρουδομέτωφ** (ιδρυτή και πρωτεργάτη του **Ιστορικού και Λογοτεχνικού Αρχείου Καβάλας**) για το ανυπολόγιστο αξιακό έργο που πρόσφερε επί δεκαετίες στον τόπο μας.

ΒΑΣΩ ΕΥΑΓ. ΜΩΡΑΛΗ

Στις αρχές Αυγούστου (4/8) 1916 οι πρεσβευτές της Γερμανίας και της Βουλγαρίας στην Αθήνα ανακοίνωσαν στην φιλοβασιλική κυβέρνηση Ζαΐμη πως τα κοινά στρατεύματά τους θα χρησιμοποιήσουν ελληνικό έδαφος στον πόλεμό τους εναντίον των δυνάμεων της «Αντάντ» και της Σερβίας, στη Μακεδονία. Έδιναν, μάλιστα, και γραπτές εγγυήσεις πως ο πληθυσμός της Μακεδονίας (μικτός τότε, αποτελούμενος κατά το πλείστον από Έλληνες, αλλά και τουρκογενείς Μουσουλμάνους, σλαβογενείς βουλγαρόφωνες –στη δυτική Μακεδονία κυρίως- και Εβραίους στα αστικά κέντρα) δεν έχει να φοβάται τίποτα από την εισβολή αυτή και πως θα του φερθούν «λίαν φιλικώς»!

Ίδού τι ανακοίνωσε επίσημα η ελληνική κυβέρνηση στις 8 Αυγούστου για τις «εγγυήσεις» που της έδωσαν Γερμανοί και Βούλγαροι:

«Αι δοθείσαι τότε (σ.σ. κατά την 4ην Αυγούστου 1916) και επαναληφθείσαι σήμερον βεβαιώσεις (εκ μέρους των πρεσβειών Γερμανίας και Βουλγαρίας, εντολή των Κυβερνήσεών των) είναι αι ακόλουθοι: 1) Η εδαφική ακεραιότης του Βασιλείου και η Ελληνική κυριαρχία θα παραμείνουν απολύτως σεβασταί. 2) Τα Γερμανικά και Βουλγαρικά στρατεύματα θα εκκενώσουν το Ελληνικόν έδαφος ευθύς ως οι στρατιωτικοί λόγοι οι προκαλέσαντες την ενέργειαν ταύτην ήθελον εκλείψει. 3) Οι Σύμμαχοι (σ.σ. Γερμανοί και Βούλγαροι) θα σεβασθούν την προσωπικήν ελευθερίαν, την ιδιοκτησίαν και την θρησκείαν των κατοίκων και θα συμπεριφέρονται προς αυτούς λίαν φιλικώς. 4) Διά πάσαν ζημίαν ήν ήθελον προξενήσει τα Γερμανικά και Βουλγαρικά στρατεύματα κατά την επί του Ελληνικού εδάφους διαμονήν των, οι κάτοικοι θέλουσι αποζημιωθή». (Έχει διατηρηθεί η ορθογραφία της εποχής).



ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΑΘΗΝΑΙ» ΓΙΑ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΓΕΡΜΑΝΟ-ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ, 9 ΑΥΓ. 1916

(Πηγή: Ψηφιακό Αρχείο Εφημερίδων της Βουλής των Ελλήνων)

Η κυβέρνηση κι ο βασιλιάς από την Αθήνα σιωπούσαν ύπουλα, επίσημα δεν δόθηκε καμία εντολή στα στρατιωτικά σώματα στη βόρεια Ελλάδα, ενώ οι περισσότεροι (φιλοβασιλικοί) διοικητές τους κατά ύποπτη σύμπτωση βρέθηκαν με «άδειες» μακριά από τα στρατεύματά τους, στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη και, πάντως, μακριά από τα πεδία των μαχών. Με αποτέλεσμα η καταγιστική εισβολή των Γερμανο-Βουλγάρων στη Μακεδονία τις αμέσως επόμενες μέρες να αιφνιδιάσει τις ελληνικές δυνάμεις, που –με εξαίρεση τη Μεραρχία Σερρών, η οποία πρόβαλε ολιγοήμερη αντίσταση χάρη στον ηρωικό υποδιοικητή της Σακελλαρίου, και τους γενναίους υπερασπιστές του φυλακίου της Φαιάς Πέτρας, κοντά στο Σιδηρόκαστρο- παραδόθηκαν μαζί με όλο τον οπλισμό και τα εφόδιά τους.

Μάλιστα, ο Διοικητής του Δ' Σώματος Στρατού (που έδρευε στην Καβάλα), ο άκρω φιλοβασιλικός Συνταγματάρχης Ι. Χατζόπουλος, έκανε (κατ' εντολήν του Βασιλιά) κάτι πρωτοφανές στα παγκόσμια στρατιωτικά χρονικά: Παρέδωσε εθελοντικά και χωρίς καμία αντίσταση όλο το Δ' Σώμα Στρατού, μαζί με όλο του τον εξοπλισμό και τα εφόδια, στους εισβολείς Γερμανούς και Βουλγάρους.

Όλοι οι άνδρες με τους αξιωματικούς τους –κάπου 7.000- που είχαν αποστολή τους να υπερασπιστούν την Ανατ. Μακεδονία (και οι οποίοι τρία χρόνια νωρίτερα είχαν θριαμβεύσει στους Βαλκανικούς Πολέμους κατά των Τούρκων και των Βουλγάρων), τώρα παραδίδονταν αιτωπικά και ντροπιαστικά στους ίδιους εχθρούς χωρίς τουφεκιά!

Μερικοί φιλοβενιζελικοί πατριώτες αξιωματικοί διέφυγαν είτε στη Θάσο –που κατείχαν ήδη οι Αγγλο-Γάλλοι- είτε στη Θεσσαλονίκη για να πολεμήσουν κατά των Γερμανο-Βουλγάρων και Τούρκων (και λίγες μέρες αργότερα -16 Αυγούστου 1916- πήραν μέρος στο φιλοβενιζελικό Κίνημα της Εθνικής Αμύνης, στη Θεσσαλονίκη, που οδήγησε στη λειτουργία δύο «ελληνικών κρατών» για μερικούς μήνες έως την ανατροπή/εκθρόνιση του Βασιλιά Κωνσταντίνου το 1917).

Οι υπόλοιποι αξιωματικοί και άνδρες του Δ' Σώματος Στρατού υπό τον Χατζόπουλο επιβίβαστηκαν σε τρένα και οδηγήθηκαν σε μια κωμόπολη της Γερμανίας (το Γκέρλιτς), όπου παρέμειναν αιχμάλωτοι – «φιλοξενούμενοι» των Γερμανών έως τη λήξη του πολέμου (σχεδόν δύομισα χρόνια αργότερα).

Έτσι, χωρίς τουφεκιά σχεδόν, η Μακεδονία έμεινε ανυπεράσπιστη στα νύχια των Γερμανο-Βουλγάρων.

Πανικός κατέλαβε τους Έλληνες της Ανατ. Μακεδονίας, που είχαν ήδη προλάβει να δοκιμάσουν τη «φιλική συμπεριφορά» των Βουλγάρων και στη διάρκεια του Μακεδονικού Αγώνα (1904 – 1908) και επί ένα οκτάμηνο μόλις τρία χρόνια νωρίτερα (κατά την «ειρηνική περίοδο» από τον Οκτώβριο του 1912 έως τα μέσα Μαΐου 1913 και κατά τον σύντομο Β' Βαλκανικό Πόλεμο μεταξύ Ελλάδας – Βουλγαρίας που ακολούθησε έως την αρχή Ιουλίου 1913) –με τις πρωτόγνωρες αγριότητες που διέπραξαν οι Βούλγαροι τότε εις βάρος του ελληνικού πληθυσμού. Κι έμειναν στην Ιστορία ως «βουλγαρισμοί»!

Συνεχίζεται στην έκδοση της επόμενης Τετάρτης

